

ПОДАРУНКОВІ МІНІАТЮРНІ КНИЖКИ

Вільям Шекспір
СОНЕТИ

1

Ми пагінці плекаємо кущів,
Щоб відновить красу троянди ними.
Хай кущ старий і всохне без дощів, —
Весною пагін молодий цвістиме.

А ти, в свій блиск закоханий без меж,
Марнуєш скарб, позичений в природи,
І з голоду серед достатку мреш,
Жорстокий вороже своєї вроди.

Провіснику весняної снаги,
Коротких днів окрасо нетривала,
Твоя самотність нині в ланцюги
Потік життя безжально закувала.

Над світом змилуйся і дар краси
Новим вікам назустріч понеси.

2

Як сорок зим, суворі й невмолимі,
Чоло твоє поріжуть молоде,
А врода юності більш не цвістиме
І вже зів'ялим листом опаде, —

Що скажеш ти, де молодості шати?
Слова «Я зберігав недбало їх»
Ганебним будуть вироком звучати
Тоді в устах, розтратнику, твоїх.

Чи відповідь не краща від тієї:
«Оце мій син, на нього подивись,
В нім виправдання старості моєї
І свідчення, яким я був колись».

Раз по раз дивлячись на сина свого,
Подібним станеш сам до молодого.

3

В свічадо глянь на свій дозрілий квіт, —
Чи то ж не час тобі нащадка мати?

Сівби уникнувши, обдуриш світ,
Якусь жону позбавиш благодаті.

Котра з дівчат не дасть під твій посів
Свого лона безколосу ниву?
Та й хто б самозакоханий хотів
Зійти в могилу, занедбавши жниво?

Ти — матері свічадо, і вона
Стрічає там свої далекі квітні.
Так і до тебе юність чарівна
Загляне в зморщок вікна непривітні.

Не кинеш сліду в пам'яті людській, —
То сам уми, і згине образ твій.

4

Ти, любий марнотрате, не владар
Отого спадку, що марнуєш нині, —
Природа щедра, та красу не в дар,
А в позику лише дає людині.

Чому ж, скупарю, зловживаєш ти
Щедротами, що дані для роздачі?
Чому ціннотам не даєш рости,
Ховаєш скарб, як той лихвар ледачий?

Ти — сам крамар і сам же — покупець,
Сам — розкрадач у свого Я господі.
Та як життю настане вже кінець,
Не станеш ти перед судом, як злодій?

Свою красу — намарне вжитий скарб —
В могилу візьмеш ти, лихий скупар.

5

Всеволодний час зродив краси взірець,
Що досконалістю вражає зір.
Тоді нищителем стає творець
І нищить свій неперевершений твір.

Це ж саме він під вітру дикий рев
Жбурляє літо злій зимі до ніг,

І пада лист, і стигне сік дерев,
І всю красу вкриває мертвий сніг.

Коли б не квітів запахущий хміль —
Текучий бранець у тюрмі зі скла, —
Забули б ми в морози й заметіль
Красу весни, що квітами цвіла.

У тій тюрмі зелений гине лист,
Не пахощі — душі і тіла вміст.

6

Не дай зимі нищівною рукою
Весни й твоєї погубити шал.
Жагою сповни будь-який фіал,
Помнож скарби не літом, а весною.

Це — не лихварство, гідне осороми,
А з власної краси належний зиск,
Це сил поновлення і юний блиск,
Це десять Я навколо тебе в домі.

Ти щастя десять би разів помножив,
Якби відбився в десятюх синах.
Що візьме смерть? Хіба нікчемний прах,
Бо погасить твого вогню не зможе.

Вродливий ти, тож не давай краси
Під вістря невмолимої коси.

7

Поглянь на схід, як в сяйві благовіснім
Лице вогненне ранок підійма,
І вся земля тим променям навкісним
Вітання шле, ясніючи сама.

Зеніту дійде світла колісниця,
Як молодість — найкращої пори,
І ми за сяйвом повертаєм лиця,
Рвучись душею й тілом догори.

Коли ж з горба небесного поволі
Світило стомлене іде на спад,

Його красу забувши, мимоволі
Ми до землі вертаємось назад.

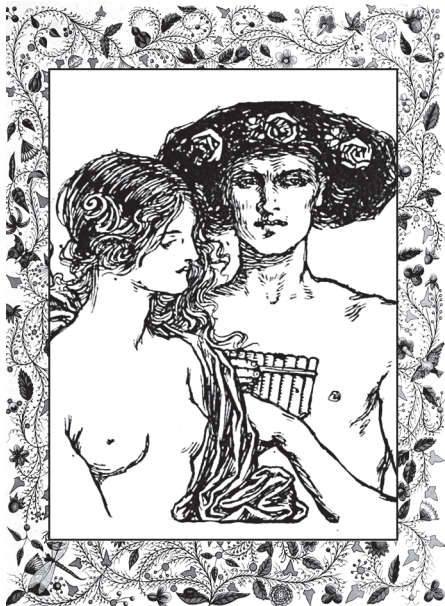
Пополудні й твою забудуть вроду,
І сам помреш, як не поновиш роду.

8

Ти — музика, чого ж музичні звуки
Печаль породжують в очах твоїх?
Чом любиш те, що завдає лиш муки,
Радієш прикрощам і прагнеш їх?

Ті звуки, здружені в однім концерті,
Твій дух бентежать, нищать супокій?
В них докір лиш самотності упертій
І докір безпотомності твоєї.

Чи чуєш ти, як струни дружним ладом
Озвалися на ніжний звук струни?
Неначе пісню, посідавши рядом,
Співають батько, мати і сини.

І звуки ті без слів проголосили:
«В твоїм житті не має соло сили».

9

Чи втримує тебе від шлюбу страх,
Щоб не лилися сльози удовині?
Якщо ж краса, не втілена в синах,
Разом з тобою щезне в домовині,

То безпотомною жоною світ
Розпачливо ридатиме в жалобі.
Син — втіха удовина: мужів цвіт
Живе для неї в синовій особі.

Не щезне скарб змарнований, о ні!
Він тільки з рук перейде в інші руки.
То гине світла врода повесні,
Як не несуть її сини і внуки.

Чи має добрі до людей чуття,
Хто сам собі вкорочує життя?